

Događaj: Forum za zajedničko definisanje Vizije 2050

Datum i vrijeme: 11.10.2023. godine, 11:00-15:00 h

Mjesto: Društveni centar u Brezi

Radni materijali: Prezentacije

Ključne informacije i zaključci:

- G. Vedad Jusić, načelnik Općine Breza, otvorio je sastanak naglašavajući nedavno potpisivanje Memoranduma o razumijevanju i istaknuo cilj današnjeg sastanka - usmjeravanje na energetska tranziciju do 2050. godine. Također je istakao obaveze Bosne i Hercegovine prema međunarodnim konvencijama, sporazumima i Evropskoj uniji. Fokus programa usmjerenih na regije bogate ugljem, poput Breze koja ima rudnik mrkog uglja već 115 godina, postao je logičan izbor partnerstva. Breza, kao središte gospodarskog razvoja, izrazito je ovisna o rudniku, stoga se nastoje uključiti u partnerske projekte kako bi se educirali i kako bi se osigurala pravedna energetska tranzicija koja neće ugroziti lokalno stanovništvo. Ovo također zahtijeva promišljanje o reformama i reorganizaciji lokalnih zajednica, posebno u kontekstu pitanja okoliša i klimatskih promjena. Svi su pozvani da doprinesu iz svojih perspektiva kako bi zajednički postigli cilj - pretvoriti ovaj prostor u CO₂-neutralno područje i zajednički proći kroz nužnu energetska tranziciju. Partneri će pružiti podršku u prijenosu znanja i najboljih praksi kako bi se ostvarili ti ciljevi.
- SEI tim/predstavnik projekta predstavio je dvije komponente programa "BiH SuTra - Podrška tranziciji regiona bogatih ugljem". Naglasio je važnost podrške održivoj tranziciji u regijama koje su tradicionalno oslanjale na ugljen i predstavio ključne radne pakete. Također je govorio o pravnom okviru koji usmjerava proces izrade tranzicijskih planova, te njihovu strukturu i pristup kroz fokus na pet razvojnih pravaca: dekarbonizacija, energija, klima i održivi transport, cirkularna ekonomija, smanjenje zagađenja, održiva poljoprivreda, te zaštita prirode i biodiverzitet. Ovi razvojni pravci će biti temelj funkcionalnih oblasti/mjera unutar svakog pravca. Aktivnosti će biti podijeljene prema vremenskom okviru: kratkoročne do 2027. godine, srednjoročne do 2035. godine i dugoročne do 2050. godine. One kratkoročne bit će detaljno razrađene u dokumentu a dvije će biti implementirane kroz ovaj projekat. Prezentacija je pružila sudionicima dublje

razumijevanje o projektu te predloženim smjernicama, planovima i vremenskom okviru za tranziciju, te njihovu usklađenost s relevantnim regulativama i ciljevima održivog razvoja. Učesnici su pozvani da se kratko predstavite.

- Nakon predstavljanja učesnika, SEI tim/konsultant na projektu preuzeo je riječ i otpočeo sa obraćenjem i prezentiranjem. Naglasio je da odziv nije kakav je očekivan ali je zadovoljavajući te da je posebno važno što imamo predstavnike različitih sektora, posebno rudnika. Pokušavamo da zajednički radimo i učestvujemo u ovom procesu te više puta naglasio važnost uključivanja zajednice. Ako budemo dobro radili imat ćemo koristi za sve i pozitivne efekte. SEI tim/konsultant predstavio je metodologiju izrade tranzicijskih planova u detalje te upravljanje promjenama (tranzicijom) zajedno. Zatim je dao kratak izvor iz profila Općine Breza te istakao ključne pokazatelje i probleme. Nadalje, predstavio je ključne rezultate ankete koja je bila anonimna (ključne pokazatelje uzorka te ključna interesantna pitanja, između ostalog inpute za viziju). Zatim je predstavio pristup rada u grupama tj. današnje vježbe vizioniranja.
- **Rad u grupama:** Učesnici su bili podijeljeni u 3 grupe shodno pozadini i pripadnosti različitim sektorima. Njihovi inputi/rezultati grupnog rada a koji podrazumijevaju elemente vizije su priloženi ovom zapisniku.
- SEI tim se zahvalio na radu te je istaknuto da su veoma zadovoljni sastavom grupa i rezultatima. Inputi koji su dati će biti obrađeni te moli da prisutni ostanu u toku i nastave se uključivati kroz sve aktivnosti projekta.

Sljedeći koraci uključuju:

- Anketa će ostati aktivna do ljeta 2024. godine te link će biti dostupan javnosti putem sekcije Vizija 2050 na web stranici Općine,
- Zaključci će biti podijeljeni sa svim zainteresovanim grupama, prvenstveno prisutnim na današnjem Forumu,
- Implementatori projekta će držati informisanim i uključenim mapirane zainteresovane strane a posebno prisutne na današnjem Forumu o sljedećim koracima,
- Konsultant će pripremiti prvi prijedlog ažurirane generičke vizije shodno svim inputima u narednih 20 dana.

Prilozi:

1. Rezultati grupnog rada prve grupe
2. Rezultati grupnog rada druge grupe
3. Rezultati grupnog rada treće grupe

Prilog 1. Rezultati grupnog rada prve grupe

Sastav i pozadina grupe: obrazovni sektor, socijalni sektor i ranjive kategorije

Ključni inputi:

- Zadržavanje mladih, općina mladih višečlanih porodica
- Razvijene i opremljene škole i kvalitetan kadar
- Nova zvanja i zanimanja u skladu sa zahtjevima tržišta
- Svi u školi (uključujući djecu sa posebnim potrebama)
- Unapređenje javnog prevoza + besplatno za ranjive kategorije
- Razvijen i raznolik privredni sektor
- Razvijeno i raznoliko tržište rada
- Općina koja privlači (strane) investitore posebno u turizmu i ugostiteljstvu
- Unapređenje okolišno prihvatljive infrastrukture
- Unapređenje socijalne politike podržavajući višečlanim porodicama te djeci sa posebnim potrebama i poteškoćama u razvoju
- Općina prilagođena pristupu invalidnim osobama
- Unaprijeđen kvalitet komunalnih usluga
- Općina koja nudi sadržaj za unapređenje kvalitete života svih starosnih skupina

Prilog 2. Rezultati grupnog rada druge grupe

Sastav i pozadina grupe: N/A

Ključni inputi:

- Općina bez osnovnih komunalno-infrastrukturnih problema (vodosnabdijevanje, kanalizacija, putevi i javna rasvjeta)
- JLS sa adekvatno razvijenom privredom i zdravom životnom sredinom
- Društvo jednakih mogućnosti (zdravstvo, obrazovanje, socijalna zaštita i kultura)
- Iskorištavanje kulturno-historijskog naslijeđa kao potencijala za razvoj turizma
- Otklonjene administrativno-političke barijere zbog kojih se općina nalazi u nepovoljnom položaju
- Uspješno realizovane konkretne mjere socijalno-pronatalitetne politike
- Vizija 20.000 stanovnika

Prilog 3. Rezultati grupnog rada treće grupe

Sastav i pozadina grupe: privreda

Ključni inputi:

- Općina Breza je raznovrsno privredno sjedište s naglaskom na smanjenje ovisnosti o rudniku, razvoj perspektivnih industrija poput metalo-prerađivačke na poticanje turističkih potencijala, podršku poljoprivrednom sektoru i uspostavljanje tima za implementaciju programa razvoja sa ciljem stvaranja održive privrede i poboljšanja uvjeta za mlade uz veći broj gospodarskih subjekata i povećanja prihoda kao osnove za infrastrukturna unapređenja
- Definisanje prostornog plana Općine Breza
- Proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora: solarne elektrane, vjetro parkovi i biomasa
- Industrijska zona zasnovana na ekološko prihvatljivim projektima i energiji iz obnovljivih izvora
- Smanjivanje ovisnosti o rudniku
- Infrastruktura u funkciji razvoja i turizma
- Poljoprivredna intenzivna proizvodnja hrane
- Tim u općini Breza za implementaciju programa razvoja u procesu tranzicije